

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

AL. ED. LINDBLOM.

N:o 1.

Lund Januari

1842.

I. Original-Afhandlingar.

L. Bidrag till några Linneanska vexters riktiga bestämmande; af E. Fries.

Under naturvetenskapernes rastlösa utbildning gå alltjemt många äldre viktiga rön, många viktiga bestämningar förlorade. För nyhetens större behag har man sällan tid grundligen studera den äldre literaturen, helst det fordrar längre och mödosam ansträngning att så sätta sig in uti dess anda, att den riktigt förstås och med verklig fördel kan begagnas. Mången Botanist ex professo torde anse föga löna mödan rådfråga en bok, som är några decennier gammal, än mindre att ögna på de gamle Greker och vetenskapens Fäder. Dessa äro och förblifva dock urbergsformationen, fast denna nu betäckes af den nyare literaturens flötsformationer. Äro dessas jord fruktbarare, så är dock deras bearbetande osäkert, om man icke känner de lager, hvarpå de hvila; så är ock kunskapen om det närvarande ihållig, om man icke känner dess rot i det förflutna. Forskar man sjelf i de gamle källorne finner man vida mer, och ofta helt annat, än hos deras nyare epitomatorer. Hvilken skatt af vishet och sann naturkunskap, som ett följande årtusende icke ens kunde fatta, finnes nedlagd hos Aristoteles, torde vi snart blifva i tillfälle framställa; — och forskar man upmärksamt i ante-Linneanska literaturen skall man finna mycket sant, som under den Linneanska reformationen måste gå under; ty under sådana stora reductioner måste för det allmänna det speciela stå tillbaka och det lemnas åsido, som icke kan inpassas i de nya formerne. Så var Kryptogamernes studium genom Vaillant, Micheli och Dillenius bragt till en höjd i det speciela,

som det fordrades mer än ett halft sekel efter Botanikens reform innan det åter upnådde. Större delen af de i sednaste åren i mellersta Europa åtskilde vextarter finnas redan anmärkta och hos de äldre bestämde, f. e. *Orchideæ*; äfven *Platanthera bifolia* och *chlorantha* finnas i J. Bauhini Historia I. pag. 781, 782 under skilda kapitel beskrifne och afbildade. Men hvad som för vetenskapens orthodoxi, som fordrar ett symbolum till föreningspunkt, är än mera olycksbringande, är att man äfven börjar förbigå Linnés skrifter och hämtar sin kännedom om dess bestämningar, icke ur denna den nyare Botanikens urkälla, utan ur grumliga bäckar. Man kan icke annat än beklaga, att i flera allmänna arbeten verklig sanning i detta fall betraktas som hart nära likgiltig, så att man stundom icke ens vårdar sig återtaga flera Linneanska bestämningar som genom nyare kritik blifvit uphöjde öfver allt tvifvel, såsom bland *Carices*, *Potamogetones*, o. s. v. Men utgifvare af sådana arbeten äro vanligen så helt och hållet uptagne med beskrifvande af fragmenter af exotiska torkade vexter, att de anse det föga löna mödan studera de inhemska, bland hvilka det icke är så lätt framställa skaror af nya släkten och arter. Huru mycken verklig vinst vetenskapen har af de sednare (den tid skall komma, då Europeerne tröttna att vara all verdens special-registratorer, för att desto alvarligare fästa sig vid det generela och viktigaste, samt det speciela, som ligger dem sjelfva närmast) kan anses tvifvelaktigt, om man medger, att den organiska naturen måste studeras i dess lifsytringar; om man besinnar huru föga riktigt och tillförlitligt vore att hoppas af den, som efter några 100 Lappska pilquistar, utan att i naturen studerat någon enda af släktet, ville bestämma dess arter. När likväl misstag en gång influtit i dylika allmänna verk, afskrifvas de sedan i oändlighet, att det icke är möjligt vinna rättelse. Så är i denna "farrago" af afskrifna synonymmer, som medföljer alla dessa som ett gammalt inventarium, oändliga misstag; många rent af diktade. Föröfrigt lider vetenskapen i vår tid mindre af brist på kritik, än af en subjektiv hyperkritik. De som icke kunna fram-

bringa något positivt nytt, äro desto ifrigare att framställa negativa dubier. Allt hvad man ej sjelf sett tror man sig böra betvifla; detta tvifvel afskrifver en annan, som afgjord sanning — och så sprider sig förvillelse i vetenskapen liksom annat squalller. Och när detta missöde kan drabba Linnés bestämningar, hvad hafva då de öfriges att vänta? Då man i öfrigt, stundom pedantiskt, fäster sig vid prioriteten för vextbenämningarne, synes man ofta icke vilja tåla denna rättelse vederfaras de Linneanska. De förklaras utan grund för osäkra och förvillande, men icke bör Linnés auktoritet lida af andras misstag. Endast då böra de Linneanska benämningarne, väl icke förkastas, men i dagligt bruk upgifvas, när de bevisligen äro kollectiva eller innefatta flere arter. De äro då endast riktiga i sin Linneanska mening — och såsom sådana viktiga som minnesmärken af Linnés upfattning. Deremot måste hvar och en, som just afser vetenskapens stabilitet, förkasta falskt använda namn, hvilka man söker försvära med namnens likgiltighet, vedertagna bruket o. s. v. Hvad skulle man säga om en Historicus som tillskrefve en händelse annan persom, än den bevisligen tillkommer, under förebärande af bruket och namnens likgiltighet? Visst kan sägas, att det är obetydligt, men efterger man sanningen derföre i det ena efter det andra, så gyttra sig desse småsaker slutligen tillhopa till en kolossal lögn. Att hylla bruket som regel, när det bevisligen är missbruk, är för vetenskapen lika vådligt, som att uphöja vanan och konvenansen till moralprincip. Vi befinna oss här på en ganska viktig, vådlig punkt i grundskillnaden imellan Protestantismens och Katolicismens principer = det historiska och skrifna ordet — och Kyrkans öfvervägande auktoritet. I vetenskap gäller dock intet annat än det sanna och rätta; allt, som ej derifrån utgår, måste förfalla. Alla biskäl af likgiltighet, bequämlighet, bruket o. s. v. måste tystna, då de strida mot sanning och rättvisa. Dyrkar vetenskapen andra Gudar än dessa, så blir den snart sköflad och förnedrad; dilettantismen och godtycket skola snart förhafva sig öfver lär-

domen och forskningen — och all auktoritet försvinna (det olyckligaste liksom för vetenskap, som kyrka och samhälle).

Som vi i flera föregående skrifter återställt ett icke obetydligt antal Linneanska vexter, hafva vi denna gång en ringa efterskörd att erbjuda. De nya källor, hvarur dessa blifvit hämtade, äro flera äldre örtsamlingar från Linnés tid, hvilka i frågan om vexter, som Linné sjelf utdelat under demonstrationer i Upsala trädgård, äro af största vigt. (Hit kunna vi äfven räkna *Mentha gentilis*, som dessutom i Sverige är så gemen och allt från Linnés tid af alla Svenska Botanister varit så säkert känd, att alla tvifvel öfver dess bestämmande, lindrigast sagdt, äro obehörige). Vidare Upsala Botaniska trädgård, der en mängd vexter quarstå sen Linnés tid och vanligen sjelfså sig, men då tillförlitliga underrättelser saknas om sednare inflyttningar, måste den med mycken varsamhet rådfrågas; då likväl der från äldre tider finnes en för nyare Botanister okänd vext, som ensam till alla delar passar till Linnés beskrifning, eger den full auktoritet, t. ex. för *Hera-cleum Panaces*, *Hieracium Sabaudum*, *Allium sibericum*, typos *Elymi* i Linn. Amoen ac. VII, t. 2. f. 5. Mera vigt må derföre läggas på den gamla Linneanska trädgården, der *Symphytum orientale*, *Potentilla recta*, *intermedia*, *Rumex divaricatus* m. fl. quarstå och tillika bestyrkas af äldre herbarier. Full och alldeles obestridlig auktoritet tillkommer de vexter, som ännu efter 70 års förvildning quarstå i parken af Linnés landställe, Hammarby, och säkerligen blifvit planterade af Linnés egen hand, helst efter Linnés död detta ställe endast varit bebodt af Bönder, som bestämdt icke infört någon enda exotisk vext. Öfver dessa *reliquiæ Linnæanæ* torde framdeles en förteckning förtjena lemnas; bland kritiska vexter citeras denna gång derifrån *Sempervivum globiferum*, *Hieracium pyrenaicum*, *Blitum chenopodioides*; utom dess finnes der *Vaillantia cruciata*, som är Wildenows *V. chersonensis*. (Den *Arctium Lappa*, som i största mängd vexer vild kring Hammarby, är *Lappa major*, så att Linné säkert innefattade den under *A. Lappa a.*) — Slutligen har ett ofta förnyadt

studium af Linnés skrifter upptäckt en och annan källåder, som sätter åtskilliga vexter t. e. *Orehis incarnata*, *Ajuga alpina*, *Saxifraga adscendens* m. fl. i nytt ljus. I skriftliga anteckningar af Prof. Retzius hafva ock flera uplysningar vunnits; deribland är en afskrift af flera Linneanska beskrifningar, hvilka väl sedan blifvit införde i *Linn. Mant.* 2, men vid tryckningen har ett och annat blifvit uteslutet och uteglömdt t. ex. beskrifningen på *O. incarnata*, som nu på ett besynnerligt sätt saknas i det tryckta exemplaret, då alla närbeslägtade blifvit utförligen beskrifne.

Bland de flera källor man begagnar för Linneanska vexter-nes bestämmande tillkommer i min öfvertygelse Linnés ord och beskrifningar, när de äro Linnés egna, klara och omisstydliga, (ej så då de, såsom i Mantisserna, ofta äro lånta af andra), första rummet. Efter dessa kan aldrig *Rumex conglomeratus* blifva *R. acutus* eller *Allium Scorodoprasum* blifva *A. arenarium*; misstaget i blad-beskrifningen är lätt begripligt, men de öfrige bestämde karaktererne (äfvensom vextstället) låta icke bortförklara sig. — Dernäst följa de af Linné bestämdt uppgifna vextställen, hvarest Linné sjelf upger sig först funnit och bestämt en art. Men att lägga någon stor vikt på vextställen, då de endast äro i allmänhet uppgifne eller vexterna blott i förbigående nämnas är onekligen ett missbruk. Man har flera exempel, att Linné af förvexling i minnet upger och beskrifver en helt annan, än som på angifna vextstället förekommer, såsom *Rosa spinosissima*, *Eglanteria*, m. fl. Endast då Linné sjelf upger ett sådant bestämdt såsom källa, får man aldrig afvika derifrån. Med de ringa förarbeten Linné egde och den korta tid han fick egna åt den inhemska vegetationen (endast de första åren och under hans resor studerades den ex professo) kan man icke vänta, att han skulle vinna fullständig kännedom om arternes utbredning inom Sverges vida landamären. När fråga är om vexter, som Linné ej urskiljt eller icke bestämdt citerar på ett ställe, betyder föga om en art är allmän på trakten som Linné mest besökt; så t. e. är *Polygala comosa* den allmän-

naste arten kring Upsala, *Epilobium tetragonum* (som Linné endast kände som Sydeuropeisk) ymnig i kärren knappt ett stenkast från dess Museum på Hammarby. — För att afgöra hvad vigt Linnés herbarium eger i fråga om allmänna vexter måste man känna, hvad som är en notorisk sanning, att Linné, som hvarken hade mycken tid eller lust att inlägga och pressa sådana, icke insamlade dem, som han årligen kunde jämföra lefvande, hvarföre sådana vanligen antingen saknas i Linnés herbarium, eller ock inlades utan vidare granskning i deras ställe honom tillsända utländska snarlika eller närbeslägtade, som Linné ansåg mer förtjenta att förvaras just för deras afvikelse, men aldrig var Linnés mening, att de skulle betraktas som typer för dess arter. Så gör ock väl något hvar, då han erhåller en afvikande form, som man ej tilltror sig skilja; man lägger den under den närmast beslägtade. Denna ensidighet, att endast fästa sig vid Linnés Herb., ökas än mer då man uteslutande fäster sig vid (ej Linnés Herb. utan vid) den vext Smith beskriver, utan att göra sig reda för Smiths begränsning af arten: eller det Schultesiska: *non Smith ergo non ita!* — och vi vela många exempel, då andra funnit helt annat i Linnés Herbarium än Smiths art, f. e. af *Rumex acutus*, flera *Salices*, o. s. v. — I afseende på synonymernes bruk för kritiken af Linneanska arterne, bör man känna, att Linné hufvudsakligen citerade sådana efter figurernes habitus, och uplysa de således icke mer än att figuren bör uttrycka artens utseende. I Mant. 2 uteslutas flera syn. och Linné säger uttryckligen att på dem ligger föga vigt vid bestämmandet! Men med vår förkärlek för vetenskapens historiska grundval, vilja vi, så vidt det kan förenas med rättvisa och sanning, bibehålla ett namn för den art, från hvars äldre synonym det är lånadt. På denna grund tillägges namnet *Aria* med skäl de gamlas *Aria*, ej *Sorbus scandica*, som Linné vanligen hade under ögonen. Med *Ulmus campestris*, som hos Linné är ett kollektivt namn på Europeiska almarne, förstod Linné väl egentligast *Ulmus montana* Bauh. eller vår nordliga alm, men innefattade äfven derunder den

sydligare *Ulmus campestris*, af hvilken *U. suberosa* är en varietet. Mycket riktigt synes mig derföre Smith, då han ånyo åtskiljde dessa väl skiljda arter, efter historisk grund och namnens natursanning benämnt vår vanliga Svenska art *Ulmus montana* och den sydeuropeiska (hos oss endast på Öland och Gottland förekommande) *Ulmus campestris*, ty det vore allt för ensidigt af oss Svenskar att fordra, att en vext skulle behålla sitt namn blott derföre att den hos oss är den vanligaste. Vi måste deruppå öfvergifva anspråket, för att vinna fullt förtroende i frågor, der ingen eftergift utan den solklara sanningens hädelse är möjlig; f. e. med *Filago montana*, o. fl.

Under kritiskt studium af Linnés arter, måste man noga skilja mellan artens historia hos Linné och dess namn. Linné liksom hvarje forskare, som högre älskar sanningen än sig sjelf, måste ofta ändra sina åsigtter om arters bestämmande. Småningom utreddes mången förut förvexlad, stundom förvexlades förut riktigare bestämde. I sådana fall följte man alltid det ställe, der den riktigaste åsigtten är framställd, och afsöndre hvad sedan oriktigt blifvit tillagdt; f. e. vid *Agrostis rubra* L. Det är en hufvudregel för all ädel och sann kritik, att hos en författare finna så mycket riktigt som möjligt; kännemärken på en lumpen åter är, att framställa allt i så falsk dager, som möjligt. Man bör söka tolka denne så, som han sjelf skulle gjort, om han känt sedermera utredda förhållander. Ofta förekomma olika arter under samma namn i olika arbeten; man hålle sig då till hufvudkällan, men icke alltid är denna den äldsta, ty icke kunde allt från första början vara Linné klart. Helt annat är, om der för första gången en vext beskrifves och utförligare afhandlas, och sedermera ej undersökes f. e. bland *Salices* i fl. Lapp. Derjemte observeras, att stundom är källan för arten och för namnet helt olika, f. e. för *Salix arenaria*, hvars namn icke hör till den Lappska, utan till den Gottländska. Hvardera ege då vitsord för sig! Men icke äro de Lappske synonymerne källan för *Carex leporina*, *canescens*, m. fl., fast Linné betraktade dessa

som fjellformer af de typer, som bestämdes i Fl. Svec. och Spec. Pl. — Då Linné fann att han tillagt ett urgammalt historiskt namn en annan art, än det tillkom, behöll han det icke för sin art, utan för den det tillkom och ändrade sin diagnos. Måtte samma rättvisa vederfaras Linné sjelf! I annat fall skola Linnés skrifter till oberäknelig förlust blifva obrukbara och endast förvillande; dit leder utplånandet och ännu mera falskt användande af hvarje Linneanskt namn. Kollektiva Linneanska namn (f. e. *Myosotis scorpioides*, m. fl.) citeras icke till någon viss art, utan för hela den grupp de verkligen hos Linné beteckna, men är i något särskildt arbete en bestämd art afsedd, citeras det derunder. Utredandet af alla ofvan antydda förhållander fordrar icke blott den fullständigaste sakkännedom, den man icke förakte, utan äfven en säker kritisk blick.⁵

Denna tidsskrifts inskränkta utrymme tillåter oss endast i korthet antyda resultatene af våra nyaste forskningar i Linneanska vext-kritiken och till ett annat rum spara utförligare bevis och beskrifningar.

1. Redan under Linnés tid odlades hos oss en *Matricaria maritima* (Se Retzl Obs. Bot.), som fullkomligt svarar både till Raji Synonym och de af Linné upgifne skiljemärken från *Chrysanthemum inodorum* β . Linn. Dessa äro efter Linné: *squamis involucri solidis acutiusculis* (nec margine scariosis laceris), *foliis bipinnatis* (nec pinnatis multifidis), *ligulis radii apice integris*. Denna har mig från långliga tider varit väl bekant; först i sednare åren har jag blifvit förvissad, att den är en för nuvarande Botanister okänd vext (se *Herb. Norm. VII. n. 1*); eljest hade de visst icke förenat den med *Chrys. inodorum* β . L., då Linné åtskiljt dem i olika släkten! — och Rajus, som i Synops. under n. 5 äfven särskildt anmärker *Chrys. inodorum* β ., icke ens jemför [*M. maritima* utan med *Anthemis*; svepet på *M. maritima* liknar ock mer *Anthemis arvensis* än *Chrys. inodorum*. Vid bestämmandet af *Matric. maritima* har man troligen blifvit missledd

af citatet ur V. Göth. Res. under båda, men just der up-
 gifver Linné dess skillnad efter Rajus, hvars synonym. i Spec.
 Plantarum endast citeras under *M. maritima*.

2. På alla berg och backar kring Upsala vexer en *Filago*, som der af Linné först beskrefs och bestämdes till *F. montana* ("in sabulosis montosis aridis Upsaliæ ubique" säger Linné uttryckeligen.) Hvilken vext är Linnés *F. montana* kan aldrig misskännas, om man icke upsåtligen vill förneka sanningen; till *F. minima*, hvartill intet sporr finnes hvarken kring Upsala eller i mellersta Sverge, kan den aldrig föras. Linnés *F. montana* är den typiska formen till den i mellersta Europa vanliga *F. arvensis*; den afviker likväl från den så genom vextställe (aldrig i åkrar), som genom sin mycket mindre statur, dikotoma stjelk (hvilken grening är den typiska för alla arter af släktet) o. s. v. *Filago arvensis* är deraf en afvikande (abnorm) form, upkommen genom vextstället på odlad jord, hvarigenom den blir mycket större, vippgrenig (paniculata). Som Linnés *Filago montana* i alla de upgifne förhållanden öfverensstämde med de äldres synonymmer till *F. minima*, kunde Linné omöjligen tveka, att till sin *F. montana* hänföra de samma (helst Linné icke kände *Filago minima*). Först sedermera erhöll han af Leche från Skåne den på åkrar vippgreniga formen, som bestämdes till *F. arvensis* med riktiga synonymmer. Detta är af Linnés bestämda ord, vextställe och Herbarium salt utom allt tvifvel. Härei sammanstämma alla Svenska Botanister. Leche sjelf intygar "att efter autentika exemplar af Linnés *Filago montana* denna icke är skiljd art från *F. arvensis*!" Haller intygar uttryckeligen, att *F. minima* icke var känd af Linné! Smith vittnar att den alldeles saknas i Linnés herbarium, der alla Svenska Botanisters *F. montana* ligger under detta namn! Vill man således fortfara att söka *F. montana* L. i *F. minima*, förklarar man dermed uppenbart, att man föraktar all sanning i synonymi. Hellre än att rätta ett uppenbart misstag har man framställt den grundlösa gissning att *F. montana* Linn. Spec. skulle vara en annan än Fl. Suecicæ, hvartill

intet enda skäl kan uppgifvas. Hvad skulle Franske Botanisterne säga om de Svenska på samma sätt företogo sig det orådet att påstå, att en i Frankrike först som allmän af Decandolle beskrifven vext, ej vore Decandolles, utan en annan som ej finnes i Frankrike?

3. I parken vid Linnés Hammarby finnes i mängd *Crepis grandiflora*, hvartill man icke uplager något Linnéanskt synonym. Vexten måste likväl varit känd af Linné och kan icke vara någon annan än Linnés *Hieracium pyrenaicum*, som nu citeras till *Cr. blattarioides*. (Fortsättes).

2. *Anmärkning vid de såsom säd odlade arter af släktet Hordeum Linn; af Sv. Joh. Lindgren.*

Af de såsom säd på våra åkerfält odlade arter af släktet *Hordeum* uppställas numera fyra arter. Vid närmare upmärksamhet på de vid Degeberg, så i stort som smått, odlade kornarter tror jag mig likväl hafva funnit goda skal att tillägga ännu en art. Vanskligt torde det förefalla att, ibland hela den rikedom af former, som, efter hvad vi känna, genom odling uppstått bland sädesarterna, någon tror sig kunna urskilja en ännu deribland inblandad sjelfständig art. Vi hänvisa likväl dem, som önska en på egna observationer byggd erfarenhet och visshet om nämnde art, till direkta odlingsförsök, hvarföre vi också erbjuda smärre kvantiteter frön till enhvar, som sådant skulle önska. Den tanken, att den ifrågavarande vexten utgör en egen art, bestyrkes ytterligare äfven deraf, att Metzger säger sig hafva odlat densamma i 20 år, under hvilken tid den fullkomligt bibehållit sina karakterer. — Jag hoppas snart, på annat ställe, få tillfälle att närmare redogöra för dess äfven såsom kulturvext nog utmärkta egenheter. Den tillhör de såkallade tvåradiga kornarterna. — Åskädligheten fordrar att kortare diagnoser bifogas äfven för de tvenne öfriga samma underafdelning tillhörande formerna:

Hordeum zeocriton Linn.: spica deorsum sensim latiori erecta, spiculis lateralibus masculis muticis, intermediis hermaphroditis aristatis maturis cum aristis flabelliformi-patentibus.

Hordeum distichum Linn.: spica lineari cernua demum subnutante, spiculis lateralibus masculis muticis, intermediis hermaphroditis aristatis adpressis, aristis spicæ subparallelis.

Hordeum erectum: spica lineari erecta demum suberecta, spiculis lateralibus masculis muticis, intermediis hermaphroditis aristatis maturis cum aristis distiche erecto-patentibus.

Synon. *Hordeum distichum* var. *erectum* Metzger *Landwirthschaftl. Pflanzenkunde* p. 35. *Europ. Cereal*, p. 47. B. — *H. distichum* Wiborg *Abhandl. von der Gerste* p. 33. *Hordeum distichum* var. *multicaule*. Hord. *ramosum* seu *distichum Wagini* p. 78. — Hord. *pseudo-zeocriton alicubi?! Hord. disticho-zeocriton Lundqvist Handb. i Landtbr.* p. 260? ut hybriditas e duobus antecedentibus orta.

Radix annua, fibrosa, 4—8-culmis, et ultra. Culmi erecti, simplices, 3- usque ad 4-pedales, foliosi, glabri. Folia linearia, acuminata, utrinque scabra. Vaginæ subnudæ. Ligula brevissima truncata. Spica linearis, erecta, demum vero, seminibus maturis degravata, suberecta. Spiculæ hermaphroditæ demum cum aristis suis distiche erecto-patentes. Valva altera spicularum lateralium cum arista sua longitudine circiter flosculi, altera (quantillum interdum sit) longior. Semina paleis adnata. Aristas vero maturitatem perfectam adeptas interdum cadere invenies.

Medium inter *Hordeum distichum* et *H. zeocriton*, huic seminibus et aristis demum patentibus, illi spica lineari appositum. Spica longior quam in *H. zeocr.*, brevior autem quam in *H. distich.* — Spiculæ laxius in rachidem sunt dispositæ quam in *H. zeocr.*, densius autem quam in *H. distich.*, unde in nostro evadant erecto-patentes, cum in *H. distich.*, ob spatium longius, rachidi magis appressæ fieri possint, ideoque aristæ etiam in hoc magis spicæ parallelæ. *Hordei zeocr.* spiculas inferiores densius superiores autem laxius esse in rachidem dispositas observes, qua de causa spica, spiculis inferioribus ad maturitatem distantibus, superioribus vero sensim magis magisque arrectis, deorsum fiat latior. Glumæ calycinæ etiam in *H. zeocr.* multo sunt longiores, quam in tam *H. erecto* quam *H. disticho*, ita ut valva una spicularum lateralium cum sua arista in *H. zeocr.* flosculo

suo dupplo longior. Glumæ omnes in hoc primo intuitu multo apparent longiores quam in ullo affinium memoratorum. In *Hordeo disticho* nempe glumæ flosculorum lateralium cum aristis suis sæpius aliquantulum sunt breviores quam in *H. erecto* nostro. Aristæ flosculorum hermaphroditorum *Hordei distichi* semper sunt longiores quam et *H. erecti* et *H. zeocr.* — Ob semina erecto-patentia *Hordei erecti* spica latior fit, quam in *H. distich.*, ubi semina magis sunt rachidi appressa. Semina etiam *H. erecti* minus ventricosa videntur, quam *H. distichi*, ideoque semina *Hordei zeocr.* quodammodo referentia. Culmi in *H. erecto* longiores quam in proximis duobus.

Obs. *Hordeum hexastichon* quid?! Interdum saltim certe nihil aliud quam monstrositas *Hordei zeocr.*, flosculis lateralibus fertilibus. — Ex eadem radice *H. zeocriton* et *H. hexastichon*, sic dictum, legimus, et, flosculis exceptis fere omnibus hermaphroditis in hoc et pluribus masculis tantum in illo, nullam plane differentiam invenio. Mirum quidem multi inveniunt! Quæso ut velint cum me veritatem quærere. — Exstat aliud *Hordeum hexastichon* spicis magis elongatis, *Metzger l. c. p. 9*, quod adhuc non vidi.

Ad species generis *Hordei* posthac sine dubio denuo revertemur.

II. Utdrag ur utländska arbeten.

Ur Flora oder Botanische Zeitung.

Koch, Tillägg och rättelser till Synopsis Floræ Germanicæ.

(Forts. fr. ärg. 1841 N:o 12)

Emedan tvenne nya arter af *Polygala* tillkommit, har det blifvit nödigt ändra diagnoserna för en del arter. Dessa äfvensom de nya framställas på följande sätt: *Polygala nicænsis* Risso: flor. cristatis, racemis terminalibus multifloris, alis subrotundo-ovatis trinerviis, nervis apice vena obliqua conjunctis, lateralibus externe venosis, venis ramulosis areolato-anastomosantibus, ovarii stipite sub anthesi ovarium æquante, bracteis lateralibus pedicellum æquantibus, foliis lanceolatis, infimis ellipticis brevioribus 2. In collibus herbidis (Triest). Maj, Juni. P. amblyptera β pubescens *Reichenb. excurs p. 351* excl. syn. *Rochelii*. — P. buxifolia β *Reichenb. Ic. f. 51.* —

P. vulgaris L.: flor. cristatis, racemis terminalibus multifloris, alis ellipticis ovatisve, nervis et venis ut in priore, ovarii stipite sub anthesi ovarium subæquante, bract. lateral. pedicello dimidio brevioribus, foliis lanceolatis, infimis ellipticis brevioribus. — *P. comosa* Schk.: flor. cristatis, racem. termin. multifloris, alis ellipticis 3nerviis, nervis ut in prioribus, venis ramulosis parce areolato-anastomosantibus, ovarii stipite ut in priori, bracteis lateralibus longitudine pedicelli, fol. lineari-lanceolatis, infimis ellipticis brevioribus. — *P. depressa* Wender.: flor. cristatis, racemis sub-5floris denique lateralibus, alis ellipticis 3nerviis, nervis ut in prioribus, venis ramulosis areolato-anastomosantibus, bract. later. pedicello dimidio brevioribus, fol. lanc., inferioribus ellipticis brevioribus oppositis. — *P. calcarea* Schultz Bot. Zeit. 1837 p. 752: flor. crist., racemis terminalibus multifloris, alis ovalis 3nerviis, nervo intermedio fere a medio venoso-ramuloso, lateralibus externe venosis, venis ramulosis frequenter areolato-anastomosantibus, caudiculis valde elongatis, foliis ipsorum obovatis obtusis, supremis maximis, fol. caulium æstivalium lanceolato-linearibus 2. In collibus et montibus calcareis siccis incultis et in pratis turfosis siccis (Zweibrücken). April — Juni. — *P. amara* Reichenb. Fl. Germ. exs. cent. 2 n:o 15. Pol. buxi minoris folio Vaill. Bot. paris. p. 161 t. 33 f. 2. — Differt a *P. amara* fol. majoribus caudiculorum non regulariter rosulatis, fol. caulium æstivalium angustis linearibus l. lineari-lanceolatis, bracteis longius persistentibus, venis alarum frequenter anastomosantibus, et defectu saporis amari. — *P. amara* L.: flor. et racem. ut in priore, alis oblongis obovatisve 3nerviis, nervis apice vix conjunctis, lateral. externe venosis, venis parce ramulosis non areolato-anastomosantibus, fol. caudiculorum modice elongatorum obovatis obtusis, supremis ipsorum rosulatis maximis, fol. caul. florentiam oblongo-cuneatis. — För *P. austriaca* och *utiginosa* fann Förf. icke några konstanta karakterer och kan därför icke uptaga dem som egna arter. — Under *Silene inflata* uptages var. *γ. alpina*: fol. oblongis ellipticisve, caul. prostratis 1-3-floris. S. uniflora *β. γ. Fl. Franc.* 4 p. 747. S. marit. *Host Austr.* 1 p. 528 (non Wither.) Cucubalus alpius *Lam. Encycl.* 2 p. 220. *All. Ped. stirp. spec.* 1 t. 5 f. 2. — *Sil. maritima* With. anses såsom bestämdt skiljd art. — *Agrostemma* L. betraktas nu såsom ett från *Lychnis* skiljdt släkte; detta sednare har *stigmata latere interiore papillata, cæterum glabra*; deremot har *Agrostemma* L. Gen. (excl. specc): *stigmata lat. int. papillata, et insuper undique pilosa*. — Släktena *Sagina* och *Spergula* begränsas på samma sätt som af Wimmer i Flora v. Schlesien, äfven om släktena *Lepigonum* och *Halianthus* antagas; följande karakterer upgifvas: *Sagina*: Caps. 4-5-valvis; semina reniformia aptera.

Spergula; caps. 5valvis; sem. orbicularia, margine ala cincta. *Lepigonum*; caps. 3valvis; sem. triangulari- aut subrotundo- — obovata, aptera l. margine ala cincta. *Halianthus*: caps. 3valvis, sem. obovata, dorso turgido convexa, latere opposito fovea oblonga excavata. *Alsine*: caps. 3valvis, sem. reniformia aptera. — *Sagina* delas i 2 sektioner: 1. *Saginella*: Sep., pet., stam., styli 4. Caps. 4valvis: med arterna *S. ciliata*, *S. procumbens*, *S. bryoides* Fröl. (i Synopsis står genom misskrifning *muscoïdes*), *S. apetala*, *S. stricta*. — 2 *Spergella*: Sep. et pet. 5; stam. 10; caps. 5valvis: med arterna *S. saxatilis* Wimm. (*Sperg. Saginoides* L.), *S. subulata* Wimm. (*Sperg. sub.* Sw.), *S. nodosa* E. Meyer (*Sperg. nod.* L.) — *Spergula* behåller således endast *Sp. arvensis* och *pentandra*. Härvid anmärkes att *Sp. laricinu* Wullfen, enligt exemplar i dennes herbarium, endast är *Sp. arvensis* var. *caulibus foliisque viscoso-pubescentibus*. — Till *Lepigonum* hänföres: *L. segetale* Koch (*Alsine seget.* L.), *L. rubrum* Fr. Wahlb. (*Ar. rubra* α L.), *L. medium* Wahlb. (*Ar. rubra* β L., *Als. marina* α Koch Syn.); *L. marginatum* Koch (*Ar. media* L. excl. syn., *Ar. marginata* Dc. Fl. Fr.; *Alsine marina* β Koch Syn., *Lepig. marinum* Wahlb.) — *Alsine biflora* Wahlenb. uptages såsom Sweitzisk. — *Arenaria serpyllifolia* δ *alpina* anses som egen art, under namn af *Ar. Marschlinsii*: fol. ovatis acuminatis sessilibus, infimis in petiolum brevem contractis, caulibus adscendentibus dichotomis paniculatis, flor. alaribus axillaribusque, sep. ovato-lanceolatis cuspidato-acuminatis trinerviis corolla sesquilingioribus, margine scarioso interiorum parte herbacea sepali duplo angustiore, pet. ovatis \odot . In alpihus altissimis in vicinia molium glacialium (Sweitz, Tyrolen; i en höjd af 7500 fot; *Ar. serpyllifolia* uphör 1500 fot djupare). — Jul. Aug. Det i Synopsis hit hänförda synonym *A. viscida* Hall. Fil. hör till *Ar. serpyllifolia* β *glutinosa*. — *Ar. serpyllifolia* L.: fol., caul. et flor. ut in priori; sepalis lanceolatis acuminatis trinerviis corolla sesquilingioribus, margine scarioso interiorum latitudine partis herbaceæ, pet. ovalibus basin versus attenuatis. — *Ar. gothica* Fr. anses såsom god art, men är ännu ej funnen i Tyskland. — *Cerastium manticum* L. föres nu till *Mönchia*. — Namnet *C. glutinosum* Fr. antages i ställe för *C. pumilum*, hvadan det förre utstrykes såsom varietet af *C. semidecandrum*; Schultz har kallat samma art för *C. Grenieri*; deraf synes vidare *C. obscurum* Chaub. vara en varietet. *C. brachypetalum* anser Förf. böra bibehålla detta namn, såsom allmännare utbredt och brukadt för denna art än namnet *C. strigosum* Fr. — Vid *Linum* anmärkes, att alla arterna hafva en forma brevistyla och en forma longistyla. — *Malva fastigiata* Cav. hänföres under *M. Alcea* som var. — Förf. anser att Linnés namn *M. rotundifolia* bör hänföras till *M.*

vulgaris Fr., men han har ingenting mot att uptaga detta sista namn för att undvika det förras tvetydighet. I dess diagnos tillägges: petalis — — profunde emarginatis, foliolis calycis exterioris lineari-lanceolatis, valvulis margine rotundatis lævibus l. obsolete rugosis. — I diagnosen på *M. borealis* tillägges: petalis — — leviter emarginatis, foliolis calycis exterioris lineari-lanceolatis, valvulis marginatis scrobiculato-rugosis. — Genom tillkomsten a *M. nicæensis* All. (i Istrien) har det blifvit nödigt att äfven i diagnosen af *M. silvestris* tillägga: pet. calycem multo superantibus profunde emarginatis ad unguem dense barbatis, foliolis calycis exterioris elliptico-oblongis, valvulis marginatis scrobiculato-rugosis. — Under *Tilia parvifolia* uptagas 2 hufvudformer: *α polyantha*: blomquast med 7—11 blommor, som äro något mindre; blom- och blad-skaft ofta något rödaktiga; luddet i ådervecken på bladens undersida mera mörkbrunt; — hit hör *T. parvifolia* Hayne. — *β intermedia*: blomquast med merändels 5 sällan 7 blommor, som äro något större; blom- och blad-skaft gröna; hit höra *T. vulgaris* Hayne, *T. europæa* Sm. Engl. Fl., *T. intermedia* DC. Prodr. — De i plantager &c. odlade modifikationer äro mellanformer mellan dessa. — Bland Hosts arter höra *T. europæa* och *T. parvifolia* till denna art, alla öfriga, utom *T. alba*, till *T. grandifolia*. — Under *Hypericum perforatum* uptages en var. *γ latifolium*: fol. latiora, pollicem longa, dimidium lata, sepalis latius lanceolata; hvarjemte följande tillägg göres i diagnoserna: *H. perforatum*: sep. ovario duplo longioribus, stam. 50—60. *H. humifusum*: sep. ovario duplo longioribus, stam. 15—20. *H. quadrangulum*: sep. ovarium subæquantibus. — I karakteren på *Hippocastaneæ* bör stå: Cal. 5dentatus i ställe för 5sepalus. (Fortsättes.)

III. Hvarjehanda.

1. Frön af den vilda Risplantan (*Zizania palustris* L. *Hydrophyrum esculentum* Lk.), som vexer i Norra Amerika, hafva af Hr Medicinal-Rådet af Pontin blifvit meddelade Prof. Zetterstedt, hvilken d. 6 och 7 Dec. 1841 utsådde dem på fyra särskilda ställen här i Lund. Som denna vext lemnar liksom välsmakande och nästan likaså hvita gryn, som den egentliga risplantan, skulle det vara både intressant och nyttigt att få den vidare spridd, hvarigenom man äfven skulle hämta skörd af dammar, åar, o. s. v. Att den här i Sverge bör kunna trifvas, synes ej tvifvel underkastadt, enär den vexer i Norra Kanada.

2. Aktieteckningen till Stockholmska Trädgårdsföreningens nya vexthus har den framgång, att man kan hoppas att redan nästa höst kunna inflytta vexterna i det nya orangerihuset. — Äfven teckningarne för bidrag till Botanisk trädgård i Göteborg

fortgå med stor framgång och ifver. — Redan lära 200 aktier, hvardera 50 Rdr B:ko, vara tecknade och en enskild man f. d. Stadsmäklaren Thomée har dertill bestämt 5000 Rdr B:ko. Man anser säkert att staden uplåter plats till trädgårdens anläggande. — Man eger i sanning allt skäl att berömma Göteborgs innevånare för den ifver, hvarmed de omfattat detta förslag, som ej är beräknadt på någon materiel vinst. Det vore väl om vi i Sverige egde många sådana exempel att framvisa!

3. Väderleken har hela vintern ända till det nya årets ingång varit ovanligt blid; från Stockholm berättas att Syrénen knoppats och utslagit löf i December, och att *Viola tricolor* blommade på kall jord sjelfva Nyårsdagen; här i Lund togs *Primula elatior* och *acaulis* (andra att förtiga) i blomma under den nyfallna snöen på nyårsafton.

4. Det förra året med sitt idkeliga regnande var ett det mest fördelaktiga år för en del vexter. Redan förut är i denna tidsskrift omnämmt, att Prof. Zetterstedt på Gottland fann en för Svenska floran ny *Orobanche*; Prof. Fries skrifer att ännu en annan art blifvit funnen i Vestergötland vexande på *Cirsium heterophyllum*. — *Epipogium Gmelini* är, enligt af Hr Lilja benäget lemnad underrättelse, funnen vid Lindved här i Skåne, i hvars skogar *Monotropa* och *Neottia nidus avis* frodades i alldeles ovanligt myckenhet.

5. Prof. Fries har under arbete en efter naturliga familjerna ordnad förteckning på Skandinaviens vexter, hvilken oförtöfvadt kommer att tryckas.

6. Den af Magr Düben utarbetade *Handbok i vexternas naturliga familjer* är nu från trycket utkommen, ehuru den ej hunnit hit till Lund.

Anmälan.

Å 12 nummer af **BOTANISKA NOTISER** för år 1842 kap med 1 R:dr 32 sk. Banko prenumereras i Stockholm hos BAGGE och hos FRITZE; i Upsala hos HÖRLIN och LUNDEQUIST; i Linköping hos SAHLSTRÖM; i Karlstad hos S. HARDIN; i Lund hos GLEERUP; i Malmö hos CRONHOLM; i Köpenhamn i GYLDENDALSKA Bokhandeln; i Kristiania hos WULFSBERG; samt, med tillägg af postarvode, på alla postkontor i riket. — Tidsskriftens form blir densamma, som under förra året; hvarje nummer skall utgöra 1 eller 2 ark och möjligen komma extranummer att såsom bihang någon gång lemnas. — Utgifvaren får anmoda Sveriges yngre Botanister att genom meddelande af uppsatser bidraga till ernäendet af det med tidsskriften afsedda systemålet.